

Reaksjon på oppslaget: «NASJONAL BEVARINGSSTRATEGI» i avisen NATIONEN.

Bøndene skulle fra 2005 få lov til å drive med noe mer enn bare korn og husdyr.

Programmet het Landbruk Pluss og inviterte til å utvikle mer perifere gårdsressurser.

På denne gården, Børter i Enebakk, hadde vi tatt vare på 25 hus fra 17- og 1800 tallet og med Landbruk Pluss og Kultursjefen som selvbestalt medlem på laget ville vi forsøke å utnytte denne ressurs til overnattingsrom i et konferanseopplegg.

Planene for ny bruk ble skreddersydd Landbruk Pluss. Intensjonene i fylkesdelplan kultur passet oss som hånd i hanske. Pålegg i Kulturminneloven av 1978 var en rettesnor.

Kommunestyret vedtok at vårt bevaringsprosjekt var Landbruk Pluss.

Riksantikvaren var enig, dermed skulle veien gjennom byråkratiet være enkel.

I brev fra Kommunalsjefen på Teknisk etat ble vi derimot fortalt at kommunestyret tok feil og at prosjektet ikke var Landbruk Pluss.

Teknisk etat valset over kulturetaten og forlangte området utformet etter egne planer.

Stikk i strid med hva miljøminister Solhjell, på spørsmål i Stortinget, sa om hvordan Landbruk Pluss skulle forstås.

Etter møter på div. nivåer i kommunen forsto vi at også Landbruk Pluss bare var toppbyråkratenes sysselsetting, som det bredere lag av forvaltningen ikke brød seg det minste om. Da den politiske ledelsen i kommunen ikke kunne forsvare kulturtiltak mot Planloven, la vi bare hele bevaringsprosjektet dødt, om nødvendig for godt.

Etter to døde år tok Jørn Holme et initiativ og vi fikk såpass betingelser for akkurat vårt bevaringsprosjekt at vi valgte å fortsette.

Mot alle odds greide vi altså å få bevart noen gamle hus noen år til, ved ny bruk.

Da vi på samme tid fikk en takstmann til gårds fikk vi klar beskjed om hvor dumt det var å ta vare på disse gamle husa.

Siden dere ikke har kvittet dere med alle disse gamle husa i tide må jeg sette verdien på gården ned, sa han.

Ikke bare fordi vi drar på oss unødige vedlikeholdsutgifter, men fordi offentlige institusjoner og «velmenende kulturpersonligheter» da later som om de plutselig oppdager verneverdier som de påstår vi som eiere ikke forstår verdien av og påstår vi ikke er i stand til å ta vare på. Takken vi sitter igjen med ved bevisst bevaring er at Riksantikvaren kommer og freder hus.

At fylkeskommunen har lagt området til bevaring. At det i kommunens forslag til kulturminneplan er lagt hensynssoner over alt vi har. For å nevne noe.

Det driftsoverskuddet som skal betale fremtidig vedlikehold av bygninger og kulturmiljøer vi med omtanke og store kostnader har gitt en fremtid, det spises opp av verneverdier Oppfordre landbruket til å bevare bygninger, kulturlandskaper og kulturmiljøer slik som Linda Veiby hos Riksantikvaren argumenterer for nå, er den samme gamle veien mot et av vår tids største bondefangeri. Takstmannen så hva vi risikerte og ga oss en advarsel.

Men folk flest lar seg ikke lure, her i landet blir hus modernisert og revet før det er for sent.

I motsetning til i Danmark og en rekke andre land vi ellers liker å sammenlikne oss med.

I dag må bøndene prioritere å tjene penger framfor å bli sittende med et museum.

Ramse opp, enda en gang, en rekke forhold, hensyn og begreper som landbruket har plundret med, snudd og vendt på i tiår, og så late som om dette er noe Riksantikvaren ved noe skrivebordsarbeid og noen høringsinnspill kan få en bærekraftig skikk på, er respektløst.

Børter 19. mai 2024.

Christian Oppegaard.